

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 10-04-2020 r.

Adam Bodnar

V.511.164.2020.KB/PM

Pan Tadeusz Kościński
Minister Finansów

e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Wielce Szanowny Panie Ministrze

W dniu 8 marca 2020 r. weszła w życie ustawa o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tzw. „tarcza antykryzysowa”), będąca odpowiedzią m.in. na potrzebę wprowadzenia szczególnych rozwiązań mających na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom gospodarczym i społecznym tej sytuacji.

Jednocześnie rząd zapowiedział, że potrzeba wprowadzenia nowych rozwiązań będzie na bieżąco analizowana i dostosowywana do aktualnych potrzeb. Z tego względu pragnę zwrócić uwagę Pana Ministra na problem związany z trudnościami w uzyskaniu zwrotu podatku VAT przez przedsiębiorców.

Z doniesień medialnych¹ wynika, że organizacje zrzeszające przedsiębiorców, w tym Konfederacja Lewiatan², apelują o przyspieszenie zwrotu podatku VAT, z uwagi na trudną sytuację w jakiej znaleźli się przedsiębiorcy w dobie pandemii. Również władze samorządowe są zaniepokojone sytuacją lokalnych przedsiębiorców, czego przykładem jest apel Prezydenta Katowic do Premiera RP³ o skrócenie terminu dokonania zwrotu wykazanej w deklaracji nadwyżki podatku VAT naliczonego nad należnym do 14 dni.

¹ Polska Times z dnia 1 kwietnia 2020 r. pt. „Rząd przetrzymuje miesiącami pieniądze należne przedsiębiorcom. Firmy upadają. Apelują do Skarbowki o zmianę szkodliwej praktyki.”, Bussines Insider z dnia 31 marca 2020 r. „Fiskus czeka na lawinę wniosków od firm. Chodzi o zwroty VAT.”

² Vide:

http://konfederacjalewiatan.pl/aktualnosci/2020/1/lewiatan_podpowiada_jak_poprawic_plynosc_finansowa_firm

³ Vide: <https://www.katowice.eu/dla-mieszka%C5%84ca/aktualnosci?ItemID=4062&ListID=75169dcb-89ef-46cd-a876-165c1e838909>

Podyktowane jest to powszechnym obowiązkiem troski o lokalne społeczności, dlatego wysuwane są propozycje działań, których podstawowym celem ma być ochrona miejsc pracy oraz utrzymanie firm. Szybszy zwrot podatku VAT, szczególnie w sytuacji zmniejszonych przychodów z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej ma bowiem zasadnicze znaczenie dla utrzymania płynności finansowej wielu firm (szczególnie mikrofirm) i utrzymania się na rynku.

Podstawowym terminem zwrotu podatku VAT jest okres 60 dni, jest on jednak wielokrotnie przedłużany przez organy podatkowe w przypadku wątpliwości co do zasadności jego zwrotu. Dość często dochodzi bowiem do sytuacji, w których wielu przedsiębiorców czeka na zwrot podatku kilka lat, z uwagi na przedłużające się postępowanie kontrolne – o czym świadczą skargi przedsiębiorców wpływające do mojego Biura.

W obecnej sytuacji wielu przedsiębiorców zdecydowało się na złożenie wniosku o przyspieszenie zwrotu podatku VAT – stosownie do art. 87 ust. 6 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2020 r., poz. 106). Regulacje cytowanej ustawy przewidują bowiem możliwość uzyskania zwrotu różnicy podatku w terminie przyspieszonym, tj. 25 dni, licząc od dnia złożenia rozliczenia. Możliwość taka obwarowana jednak została licznymi warunkami, które muszą zostać spełnione na dzień złożenia rozliczenia, a które w ocenie wielu przedsiębiorców są trudne do spełnienia.

Ponadto przedsiębiorcy obawiają się, że duży wpływ wniosków do organów skarbowych, przy jednoczesnym zmniejszeniu efektywności pracy poprzez ograniczenie zasobów kadrowych administracji skarbowej (rotacyjny system pracy, konieczność pracy zdalnej, korzystanie z zasiłków z tytułu opieki nad dzieckiem) spowoduje, że nie otrzymają zwrotu podatku VAT w oczekiwanym terminie.

Wprowadzone, jak i planowane rozwiązania w ramach tzw. „tarczy antykryzysowej” wskazują, że jednym z priorytetowych celów rządu jest pomoc przedsiębiorcom poprzez złagodzenie skutków wprowadzonych ograniczeń związanych z przeciwdziałaniem epidemii. Przedsiębiorcy chętnie zaś korzystają z wprowadzanych rozwiązań, o czym świadczą dane z 7 kwietnia 2020 r. Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Socjalnej⁴ - dotychczas złożono ponad 383 tys. wniosków o wsparcie z instrumentów przewidzianych w tarczy.

Jednocześnie rząd zapowiedział, iż realizacja tarczy antykryzysowej, zważywszy na pojawiające się nowe wyzwania oraz potrzeby społeczno-gospodarcze, będzie obejmowała proces ciągłej analizy, ewaluacji oraz uzupełnień. W tym kontekście uznałem za zasadne zasygnalizowanie tego problemu.

⁴ Puls Biznesu 7 kwietnia 2020 r. „MRPiPS: ponad 383 tys. wniosków o pomoc w ramach tarczy antykryzysowej” <https://www.pb.pl/mrpips-ponad-383-tys-wnioskow-o-pomoc-w-ramach-tarczy-antykryzysowej-987731>

W mojej ocenie uproszczenie procedury zwrotu podatku VAT, poprzez m.in. skrócenie jego terminu, byłoby rozwiązaniem wysoce pożądanym oraz - jak wskazują publikacje prasowe - również i oczekiwanym przez przedsiębiorców. Stanowiłoby to również ułatwienie dla pracy urzędów skarbowych borykających się z dużą liczbą wniosków składanych przez przedsiębiorców, którzy chcą skorzystać z instrumentów przewidzianych w ramach tarczy.

Z uwagi na wskazane wyżej względy, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2018 r. poz. 2179, z późn. zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o poinformowanie, czy w resorcie finansów rozważane jest wprowadzenie rozwiązań umożliwiających uproszczenie procedury zwrotu podatku VAT przedsiębiorcom oraz skrócenie terminu jego zwrotu.

Z wyrazami szacunku

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/